

Lieta C-409/23**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2023. gada 4. jūlijs

Iesniedzējtiesa:*Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlande)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2023. gada 30. jūnijs

Prasītāja:*Arvato Finance BV***Atbildētājs:**

MI

Pamatlietas priekšmets:

Pamatlieta attiecas uz nesamaksātu parādu saistībā ar pirkumu tiešsaistē, kurā tika izmantots *BNPL* maksājumu pakalpojums (“*BNPL*” nozīmē “*Buy now, pay later*”, proti, “pērc tagad, maksā vēlāk”).

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Šis atbilstoši LESD 267. pantam iesniegtais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz prasījumiem, kas izriet no *BNPL* maksājumu pakalpojuma, kā arī to, kā šādi prasījumi ir jāizvērtē, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK (turpmāk tekstā – “Patēriņa kredītu direktīva”).

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai nokavējuma procenti un ārpustiesas izmaksas ir daļa no kredīta kopējām izmaksām patērētājam Patēriņa kredītu direktīvas 3. panta g) punkta izpratnē

- un vai tie ir jāņem vērā, izvērtējot, vai pastāv kredītņēmumi, “kuros nav paredzēti ne procenti, ne citas maksas”, vai kredītņēmumi, “par kuriem tiek prasīta neievērojama samaksa” Patēriņa kredītu direktīvas 2. panta 2. punkta f) apakšpunkta izpratnē?
- 2) Vai atbildei uz pirmo jautājumu ir nozīme tam, vai nokavējuma procenti un ārpusmaksas izmaksas ir jāmaksā saskaņā ar likumu vai arī tie ir tikuši noteikti līgumā? Vai - gadījumā, ja nokavējuma procenti un ārpusmaksas izmaksas ir tikuši noteikti līgumā -, ir nozīme tam, vai šie procenti un izmaksas ir lielāki par summu, kas, nepastāvot šādam līguma noteikumam, būtu jāmaksā saskaņā ar likumu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītņēmumiem un ar ko atceļ Direktīvu 87/102/EEK, 2., 3., 5., 10. un 19. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Burgerlijk Wetboek [Civilkodekss; turpmāk tekstā – “BW”], 6:96. pants (mantiskais kaitējums), 7:57-73. pants (Direktīvas 2008/48 ieviešana).

Besluit van 16 oktober 1991 (Besluit kredietvergoeding) [1991. gada 16. oktobra noteikumi (Noteikumi par kredīta atlīdzību)].

Wet van 28 september 2006, houdende regels met betrekking tot de financiële markten en het toezicht daarop (Wet op het financieel toezicht [wft]), [2006. gada 28. septembra Likums par finanšu tirgus noteikumiem un to uzraudzību (Likums par finanšu uzraudzību); turpmāk tekstā – “WFT”], 1:20. pants (Izslēgšana no piemērošanas jomas), 4:32. pants un turpmākie panti (Izslēgšana no piemērošanas jomas).

Besluit van 12 oktober 2006, houdende regels met betrekking tot het gedragtoezicht op financiële ondernemingen (Besluit gedragtoezicht financiële ondernemingen Wft) [2006. gada 12. oktobra noteikumi par finanšu uzņēmumu darbības uzraudzības noteikumiem (Noteikumi par finanšu uzņēmumu darbības uzraudzību atbilstīgi WFT)], 1. pants (Jēdziena “kredīta kopējās izmaksas patērētājam” definīcija).

Besluit van 15 november 2006 (Vrijstellingsregeling Wft) [2006. gada 15. novembra noteikumi (WFT atbrīvojuma režīms)], 3.c pants un 43. pants (maksājuma termiņa bezmaksas nodrošināšana ir izslēgta no WFT atļaujas saņemšanas pienākuma).

Besluit van 27 maart 2012 (Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten) [2012. gada 27. marta noteikumi (Noteikumi par ārpustiesas piedziņas izmaksām)].

Īss pamatlīstas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 *Arvato* ir *BNPL* maksājumu pakalpojuma *AfterPay* sniedzējs. Tiešsaistes pirkuma gadījumā *AfterPay* tiek piedāvāts klientam kā viens no maksājumu veidiem attiecīgajā tiešsaistes veikalā.
- 2 MI kā patērētāja 2019. gada 27. februārī vai ap šo datumu tiešsaistes veikalā iegādājās trīs produktus. Viņa izmantoja *AfterPay* maksājumu veidu, par to samaksājot *payment fee* (komisijas maksu) 1 EUR apmērā.
- 3 *Arvato* maksājumu noteikumos tostarp ir noteikts, ka
 - pēc tam, kad *AfterPay* ir akceptējis klientu, maksājumu, ar ko atbrīvot sevi no saistībām, viņš var veikt vienīgi *AfterPay*;
 - maksājuma termiņš ir 14 dienas, ja vien nav citas vienošanās;
 - ja klients neveic maksājumu 14 dienu laikā, parāda summa kļūst maksājama nekavējoties un bez papildu brīdinājuma;
 - neveicot maksājumu noteiktajā termiņā, secīgi tiek nosūtīts 1) atgādinājums, 2) otrais rakstiskais atgādinājums un papildus aprēķinātās administratīvās izmaksas, 3) brīdinājums un vēlreiz papildus paaugstinātās administratīvās izmaksas;
 - no brīža, kad klients nav veicis maksājumu, ir jāmaksā likumiskie procenti, kā arī administratīvās izmaksas saskaņā ar Likumu par ārpustiesas piedziņas izmaksām (*BW 6:96. pants*).
- 4 *Arvato* 2019. gada 27. februārī pa e-pastu nosūtīja MI maksājuma kopsavilkumu. No tā izriet, ka kopējā summa ar PVN ir 38,97 EUR, no kuriem 1 EUR ir *payment fee*, un ka vēlākais iespējamais maksājuma datums ir 2019. gada 13. marts.
- 5 Pēc tam, kad *Arvato* jau bija nosūtījis vairākus atgādinājumus par samaksu, tas 2019. gada 6. decembrī nosūtīja MI brīdinājumu par pasūtīto preču un *payment fee* samaksu.
- 6 *Arvato* vērsās *Kantonrechter te Arnhem* [Arnheimas kantona tiesā] ar prasījumu piespriest MI samaksāt 80,20 EUR (t.i., parāda summu un piedziņas izmaksas), pieskaitot minētajiem 38,97 EUR likumiskos procentus, sākot no 2020. gada 9. oktobra. *Arvato* samazināja savu prasījumu, atsakoties no *payment fee*.

- 7 *Kantonrechter* iesniedza 20 jautājumus iesniedzējtiesai *Hoge Raad* (Augstākā tiesa), kas savukārt iesniedza divus jautājumus Tiesai, lai tā sniegtu prejudiciālu nolēmumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 8 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā ziņā nav sniegta nekāda informācija.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 9 Ar nokavējuma procentiem un ārpustiesas izmaksām ir domāti procenti un atlīdzība par ārpustiesas izpildes izmaksām, kas ir maksājami saskaņā ar kredītliģumu vai likumu, ja kredītņēmējs kavē maksāšanas pienākuma izpildi atbilstoši kredītliģumam.
- 10 Parādniekiem, kuriem saskaņā ar likumu ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, saskaņā ar *BW* 6:96. panta 2. punkta c) apakšpunktu ir arī saprātīgā apmērā jāatlīdzina izmaksas par ārpustiesas izpildi. Ja parādnieks ir fiziska persona, kas nerīkojas profesionālas vai komerciālas darbības ietvaros, pamatojoties uz *BW* 6:96. panta 5. punktu, par šīm izmaksām nedrīkst iekasēt lielāku atlīdzību par to, kas izriet no Noteikumiem par ārpustiesas piedziņas izmaksām. Šī atlīdzība atbilst konkrētai procentuālajai daļai no pamatsummas, turklāt jo lielāka ir pamatsumma, jo mazāka ir atlīdzība; atlīdzība nedrīkst būt mazāka par 40 EUR un lielāka par 6 775 EUR.
- 11 Tādu kredītliģumu gadījumā, uz kuriem attiecas Patēriņa kredītu direktīvas piemērošanas joma un uz kuriem tādējādi neattiecas Patēriņa kredītu direktīvas 2. panta 2. punkta f) apakšpunktā paredzētais izņēmums (*BW* 7:58. panta 2. punkta e) apakšpunkts), *BW* 7:76. panta 4. punkts liedz kreditoram noteikt vai iekļaut rēķinā augstāku kredīta maksu, nekā ir noteikts Noteikumos par kredīta atlīdzību. Šī maksimālā summa ietver arī nokavējuma procentus un ārpustiesas izmaksas. Tāpēc kreditors, pamatojoties uz Noteikumiem par ārpustiesas piedziņas izmaksām, nevar pieprasīt atlīdzību par ārpustiesas piedziņas izmaksām, kas pārsniedz kredīta atlīdzības maksimālo summu.
- 12 No Patēriņa kredītu direktīvas un Tiesas judikatūras par šo direktīvu nevar nepārprotami secināt, vai ir jāsniedz apstiprinoša vai noliedzoša atbilde uz jautājumiem par to, vai nokavējuma procenti un ārpustiesas izmaksas ir uzskatāmi par kredīta izmaksām un vai tie ir jāietver novērtējumā par to, vai pastāv kredītliģumi, “kuros nav paredzēti ne procenti, ne citas maksas”, vai kredītliģumi, “par kuriem tiek prasīta neievērojama samaksa”. Līdzās norādēm, kas liecina par apstiprinošu atbildi, pastāv arī apsvērumi, kas liecina par noliedzošu atbildi.
- 13 Apstiprinošu atbildi uz pirmo jautājumu pamato šādi divi punkti:

- I) Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Patēriņa kredītu direktīvas 3. panta g) punktā ir ietverta jēdziena “kredīta kopējās izmaksas patērētājam” plaša definīcija, kas neierobežo nedz izmaksu veidu, kas patērētājam var tikt uzliktas saskaņā ar kredītlīgumu, nedz arī šo izmaksu pamatojumu (skat., piemēram, spriedumu C-84/19).
- II) No informācijas, kas saskaņā ar Patēriņa kredītu direktīvas 5. pantu sniedzama pirms līguma noslēgšanas, izriet, ka direktīvā ir pieņemts, ka, noslēdzot kredītlīgumu, nokavējuma procentus un maksu par saistību nepildīšanu var iekļaut “izmaks[ā]s [..], kas patērētājam” (maksājumu kavējumu gadījumā) “jāmaksā saistībā ar kredītlīgumu un kas ir kreditoram zinām[as]” direktīvas 3. panta g) punkta izpratnē.
- 14 Noliedzošu atbildi uz pirmo jautājumu pamato šādi trīs punkti:
- I) Patēriņa kredītu direktīvas 2. panta 2. punkta f) apakšpunktā paredzētais izņēmums attiecībā uz “kredītlīgumiem, kuros nav paredzēti ne procenti, ne citas maksas” zaudētu jēgu, ja šajā izņēmumā minētie procenti un maksas ietvertu arī procentus un ārpustiesas izmaksas, kas jau likumiski ir jāsedz saistību neizpildes gadījumā.
- II) Atbildot apstiprinoši uz šo jautājumu, sekas varētu būt tādas, ka Patēriņa kredītu direktīvas piemērošanas joma ietvertu tādu preču piegādātāju, kurš savos vispārīgajos darījumu noteikumos paredz nokavējuma procentu un ārpustiesas izmaksu samaksu, ja viņš patērētājam rēķinā nosaka maksājuma termiņu.
- III) Neizpildes izmaksas ir pamats iekļaut “kredīta kopējās izmaksās patērētājam” tikai tad, ja kredīta piešķiršanas nosacījumi un citi konkrētā gadījuma apstākļi attaisno pieņēmumu, ka neizpildes izmaksu parāds ir kreditora peļņas modeļa daļa.
- 15 Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša un – vēl jo vairāk – ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzoša, *BNPL* maksājumu pakalpojumu sniedzēju ar patērētājiem noslēgtie kredītlīgumi nebūtu vispārīgi izslēgti no Patēriņa kredītu direktīvas, kā tā ir ieviesta *BW 7.2A* sadaļas 1. iedaļā, piemērošanas jomas.
- 16 Tādējādi atbilde uz šiem jautājumiem ir nepieciešama, lai konstatētu, kādas izmaksas *Arvato* saskaņā ar valsts tiesībām var pieprasīt no MI.